

Lingmyren i Skarvtjärn. Här föddes Jenny och hennes syster Gunhild. Bilden tagen i nutid.

Jennys barndom

Jenny föddes på en gård som heter Lingmyren i Skarvtjärn, Harmångers socken den 16 juli 1901. Tre år tidigare, 1898, föddes systern Gunhild, också på Lingmyren. Tre äldre systrar hade fötts medan föräldrarna bodde kvar i faderns föräldrahem. 1897 fick Martin en avstyckning av de ägor som hörde till hans fars gård Tennsäter i Jättedal och byggde huset i Lingmyren för sig och sin familj.

Gården Lingmyren finns fortfarande kvar och ligger inte långt från Harmångers kyrka. När familjen hade bott två år i Lingmyren kom planer på att en järnväg skulle byggas just där huset låg. Jennys far valde då att sälja och köpa en annan gård, PerErs, som låg i Forssa by. I PerErs föddes Jennys bror Ivar 1906, då hon var fem år. Järnvägen vid Lingmyren byggdes inte förrän 1927.

Jenny beskriver sin barndom i Forssa som harmonisk. Barnen hjälpte självklart till på gården men de hann också leka med varandra och grannbarnen. Man kastade boll, lekte ”kull” och ”skära havre” och andra folklekar, Jenny hade en docka som hennes pappa tillverkat i trä. Han gjorde också ett rävspel som de kunde roa sig med.

Hennes första minne var när brodern Ivar föddes. Hon hörde då sin pappa säga ”Det var väl harmligt att vi skulle få den sista jäntan, nu när vi äntligen fått en pojke”. Jenny funderade mycket över detta och trodde ibland att hon var oönskad. Dock märkte hon inte senare några tecken på att föräldrarna inte ville ha henne.

När det blev dags med skolgång var det skolan i Hånick, tre kilometer bort, som gällde. Barnen promenerade till skolan och hämtade upp varandra efter vägen. De åt gröt på morgonen och hade pannkakor med sig till lunch. När de kom till skolan fick de ställa upp sig på rad utanför och hälsa God Morgon. Man gick varannan dag i skolan och läste katekesen, kristendomens historia, svensk historia, svensk geografi, räkning och skrivning. Man läste ingenting om andra länder.

Läraren var frikostig med örfilar och Jenny berättar att hon brukade gråta när någon fick en örfil. Läraren sa då ”Jenny vänta med tårarna tills du får örfilar själv”.

Jenny var en av lärarens gunstlingar. Hon tyckte mycket om honom och kunde återge många av hans berättelser. Läraren blev vid ett tillfälle avstängd i två månader eftersom han sagt att flickorna måste ”sitta brett med benen” för att lättare kunna föda barn.

En viktig förändring inträdde när det elektriska ljuset kom till byn. Jenny berättar att hela familjen och några grannar, den dag då belysningen installerats, satt runt köksbordet och andäktigt tittade upp på den ensamma glödlampan. Trots att det var torsdag hade de alla stannat hemma i stället för att som brukligt var gå till missionshuset. Någon klättrade upp på bordet för att känna efter om lampan var varm. Med tiden började alla kvinnor i byn att virka lampskärmar som de styvstärkte och draperade på olika sätt.

Ibland kom brukspatronen från närbelägna Strömsbruk körande med sin bil och då samlades alla barn för att beundra vidundret som rörde sig i fantastiska 20 km i timmen.

Familjen var "läsare" och medlemmar i missionsförsamlingen i Forssa. Ofta hade man stugmöten för att slippa elda upp missionshuset. Jennys hem och en annan gård i byn hade försett sig med primitiva bänkar som kunde sättas upp i salen när det skulle vara möte. Oftast var det fullsatt eftersom även de som inte var "läsare" brukade besöka gudstjänsterna. Man läste ur bibeln, bad och sjöng ur Sions toner. Några framförde vittnesbörd där de berättade om hur Gud på olika sätt gripit in i deras liv. Mammans far Martin spelade gitarr och sjöng de olika läsarsångerna. Periodvis fanns det också en resepredikant som kunde medverka. Resepredikanterna kunde stanna en till två månader åt gången och bodde då ofta i vindsrummet i PerErs.

Gården PerErs som den såg ut när Jennys föräldrar köpte den. På kortet syns hela familjen, mormor, morfar, Margret, Lena, Anna, Gunbild, Jenny, Ivar. Även hästen får vara med.

Nedan gården som den såg ut efter ombyggnad.

Jenny berättar en historia om sin far. Han hade varit van att svära mycket innan han blev frälst. En dag såg man honom köra ett hölass som välte och han glömde bort sig och svor. Snabbt gick han ner på knä och bad Gud om förlåtelse. Sedan körde han en bit och så välte lasset igen, han svor och fick åter gå ner på knä. Detta hände fyra gånger. Nu bad han allvarligt till Gud att han skulle ta bort hans ”svordomsande” och från den dagen hörde ingen honom svära.

Jennys tonår

Jenny slutade skolan då hon var tolv år. De första åren efter skolan fick hon hjälpa till hemma och ibland på granngårdarna med diverse sysslor. Hon var också ofta hos sin moster Gunnel i Jättendal. System Gunhild fick plats i Bergsjö hos familjen Östling som också hade en affär. Fru Östling var kusin till Jennys mamma. Även Anna arbetade hos Östlings, framför allt i affären.

1914 bröt första världskriget ut och det påverkade även det lugna livet i Harmånger på olika sätt. Jenny minns kyrkklockorna som ringde, alla unga pojkar från byn som fick ställa upp sig vid kyrkan och sedan skickades till olika ställen för att hjälpa till i försvaret. ”Landsstormsgubbarna”, dåtidens hemvärn, inkvarterades

på olika ställen. Joel som senare gifte sig med Jennys syster Lena fick åka ända till Sollefteå.

Det blev snabbt ont om mat och när man i PerErs öppnade dörren på morgonen kunde det sitta tre till fyra kvinnor på bron för att tigga. De hade då gått från Strömsbruk, cirka en mil.

En episod: Länsman och fjärdingsman gick runt på inspektionsrundor hos bönderna för att se att de inte hade mer mjöl och säd än vad som var tillåtet. Jennys syster Margret hade gömt säd på vinden och när hon såg herrarna komma sa hon frankt: "Vi håller på att gömma säd för vi hörde att ni skulle komma. Får vi bjuda på litet kaffe?" Länsman lät sig väl smaka. Margret hade varit lillpiga hos honom så han såg mellan fingrarna med "brottet".

Jennys mamma dör 1915

När Jenny var fjorton år dog hennes mamma Brita Rust i cancer. Hon hade varit trött under hösten och varit till en massör eftersom hon hade knölar på halsen. Massören rådde henne att söka läkare och vid nyår fick hon besked om att hon hade magcancer som spritt sig i hela kroppen. Barnen fick först ingenting veta, men Jenny mötte en grannfru som sa: "Stackars dig jänta, snart mister du mamman din, hon har ju kräfta!" Jenny rusade hem och frågade "Ska du dö mamma?" Mamman berättade att hon skulle åka till ett helbrägdahem, Betaniahemmet i Gävle, att man skulle be för henne och att Gud nog skulle göra henne frisk.

När mormor Brita lämnade livet- som Jenny minns det

Hon låg där i salen och väntade på döden. Hon hade rest de tjugo milen till helbrägdahemmet, där man bett för henne och smort henne med olja i två hela veckor. "Herre låt henne leva, Hon är bara femtio år, hennes man och hennes barn behöver henne". Men Herren hade sin egen plan. I en uppenbarelse meddelade han pastorn att Jesus väntade på Britta. Hon borde åka hem och ta farväl av de sina.

Och nu låg hon där i salen, där man ställt in en säng mitt på golvet, så att alla som ville kunde besöka henne och ta farväl. "Tack för allt du betytt för oss Brita", sa man. Vi ska hjälpa Martin och barnen. Du kan vara lugn". Och Brita litade på Herren och bad mellan smärtorna. Kräftan åt långsamt upp henne och hon gick snart inte att

känna igen. Ibland skrek hon så att det hördes ut på vägen, ibland yrade hon och visste inte var hon var.

Men så närmade sig stunden då hon skulle lämna jordelivet. Hennes hjärna klarnade. Hon bad att barnen skulle komma till henne, ett i taget- den äldsta Margret först, sedan Lena, sedan Gunhild, sedan Anna, sedan Jenny och sist Ivar och morfar Martin. Var och en fick böja knä vid sängen. Hon la' sin hand på deras huvuden och överlämnade dem till Jesus. Hon bad en särskild bön för var och en.: "Gud giv Margret kraft att ta hand om småsyskonen, Gud giv Lena lugn i själen och så vidare."

När de till sist satt där runt sängen lyfte hon upp sina händer och ropade: "Ser ni ljuset, Ser ni Jesus!!?"

Och hon gick över gränsen med ett ljust och vackert ansikte och fanns inte mer på denna jord.

Brita fick ligga hemma fram till jordfästningen. Man gjorde i ordning sommarköket och satte vita lakan för fönstren och lade enris på golvet. Hon låg i sin kista och tog emot besök. Martin och barnen satt där en stund och bad varje dag. Grannar och släktingar kom en efter en för att säga farväl.

När det blev dags för begravning den tjuugoåttonde mars, fick hon färdas i en likvagn med svarta fransar som drogs av två hästar. Efter vagnen färdades maken och barnen med häst och släde klädda i svarta kläder och därefter alla övriga släktingar och vänner. Jordfästningen var i Missionshuset och Jenny kommer väl ihåg att hon för första gången hörde sången "Bred dina vida vingar ...". Graven var belägen vid Harmångers kyrka. Senare skulle Britas make Martin, dottern Anna, min mor Jenny och min far Calle samt min syster Barbro komma att ligga i samma grav.

I en låda med gamla brev hittade jag ett papper med verser som Jenny skrivit sommaren 1916 när hon var femton år - ett år efter mammans död. Papperet är trasigt och en rad fattas.

*På väg till kyrkogården
Nu är det åter lördagskväll
xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Och när jag lyss till klockans gång
Jag också hör en stilla sång
Det är ett ljuvligt tröstebud
Från mamma som gått hem till Gud.*

*Och hennes stilla ord jag minns
Och hennes sista blick
Hur djup, hur strålande den var
Där hon ifrån oss gick
Hon talade till Jesus kär
Jag nu får gå, O möt mig där.*

*När jag i ensamhet är där
Vid kära mammas grav
Så mången gång mig Herren där
Ny kraft och styrka gav
När jag på enslig kyrkogård
Fick böja knä vid mammas vård.*

*O möt mig där - de orden då
Bli till en helgmålsång
Och jag vill gå att möta mor
Och Herren Gud en gång
Och Gud som haver barnen kär
Skall leda mig som liten är.*

Calle Lindström blev senare Jennys make

Calle bodde i samma by, men han gick i skola i kyrkbyn och inte i Hånick som Jenny och hennes systrar. Jenny och Calle lärde ändå känna varandra som barn och han var en trogen gäst i PerErs. Ett tidigt minne: När Jennys mor begravdes fick Calle se att Jenny gömt sig bakom orgeln och grät. Han kom då fram och gav henne en snabb kram. Det var den första kramen och den skulle följas av många senare i livet.

Vid ett annat tillfälle var han inte lika godhjärtad. Barnen metade och Jenny fick till skillnad från de övriga massor av fisk. Calle erbjöd sig att hjälpa henne att fästa fiskarna i en klyka. När han gjort det kastade han hela klykan i vattnet! Jenny rusade efter honom för att ge honom en örfil, men han var för snabb och kom undan.

Calle hade en bror som hette Erik. En dag skulle Erik hjälpa till med flottningen. Han var då fjorton år. När han hoppade mellan